

Przemysł elektrotechniczny w Polsce w latach 2005–2010

Przetwarzanie kryzysu to nasza specjalność

Systematyka gromadzenia danych ulega okresowym modyfikacjom związanym z dążeniem do całkowitego dostosowania naszej sprawozdawczości do reguł europejskich.

Postęp techniczny i technologiczny powoduje kreowanie nowych towarów rynkowych, często nieznanych jeszcze kilka lat temu. Przykładem mogą być odtwarzacze mp3, palmtopy, tablety – urządzenia łączące telefonię komórkową z internetem i komputerami. Sprawozdawczość staje przed ciągłą potrzebą modyfikowania zasad grupowania towarów lub określania nowych rodzajów działalności gospodarczej.

Obecnie w Europie zostały zdefiniowane na nowo sektory przemysłowe, dla których jest tworzona sektorowa polityka gospodarcza.

Są to: biotechnologia, chemikalia, drzewnictwo, papiernictwo, poligrafia, górnictwo, metale i minerały, inżynieria elektryczna EEI, konstrukcja – budownictwo, meble, metrologia prawna i towary paczkowane, obuwie, pojazdy, przemysł lotniczy i kosmonautyczny, przemysł morski, przemysł obronny, przemysł skórzany, przemysł spożywczy, radiowe i telekomunikacyjne urządzenia końcowe, sektor ochrony zdrowia – leki, technologie informacyjne i komunikacyjne, tekstylia i odzież, turystyka, urządzenia ciśnieniowe i gazowe, urządzenia mechaniczne, zabawki.

Oczywiście taki podział nie jest przeniesiony automatycznie do statystyk.

Aktualnie mamy następujące podziały w statystyce polskiej:

- Polska Klasyfikacja Działalności PKD 2007;
- Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług PKWiU 2008;
- Polska Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego (PCN).

W PKD 2007 można poszukiwać danych na temat firm mających w systemie REGON wpisana jako główną określoną działalność.

Dział 27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH, zawiera producentów kabli, transformatorów, silników, elektrycznego AGD, oświetlenia, aparatury i osprzętu. Należy sobie zdawać sprawę, że często firmy, rejestrując działalność, nie przykładają wagi do ścisłego podania właściwego numeru z PKD, odpowiadającego największemu wolumenowi rodzajowemu produkcji.

Producent plastikowych rur elektroinstalacyjnych ma wpisany w REGON Dział 22 z grupy Produkcja Wyrobów z Tworzyw Sztucznych.

Producenci izolatorów są z pewnością klasyfikowani w Dziale 23 Produkcja Wyrobów z Porcelany.

W PKWiU 2008 poszukujemy danych o konkretnych produktach zaregrowanych według aktualnie przyjętej systematyki.

Produkty naszego przemysłu są obecnie głównie w Dziale 27 URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE I NIEELEKTRYCZNY SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO.

Dział ten zawiera takie typowe produkty, jak: silniki, transformatory, zespoły prądotwórcze, stateczniki, aparatura rozdzielcza i sterownicza, bezpieczniki, przekaźniki, tablice sterownicze, baterie i akumulatory, przewody i kable, sprzęt instalacyjny, wtyczki, gniazda, sprzęt oświetleniowy, żarówki, sprzęt do lutowania i spawania, elektromagnesy, rezystory, kondensatory.

Dołączono do tego działu cały sprzęt AGD, poprzednio umieszczony w innym dziale, i to zarówno elektryczny (pralki, lodówki, mikrofalę), jak i kuchenki gazowe.

Wiele towarów sprzedawanych w każdej hurtowni elektrycznej nie jest z pewnością ujmowanych w statystyce jako produkt elektryczny, np. metalowe trasy kablowe, rury z tworzyw sztucznych.

Elektronika i telekomunikacja są w odrębnym Dziale 26 PKWiU.

Znajdują się tam następujące grupy towarowe: telefony, radia, telewizory, monitory, komputery, laptopy, netbooki, bankomaty, terminale kasowe, liczniki energii, wody, gazu, kamery, anteny, odtwarzacze CD i DVD, mikrofony, słuchawki, aparaty elektrodiagnostyczne, urządzenia optyczne, lasery oraz pamięci i dyski magnetyczne.

Statystyka handlu zagranicznego kieruje się jeszcze inną systematyką agregacji produktów.

Jest to Polska Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego (PCN) powiązana z taryfami celnymi.

Przemysł w sprawozdawczości jest podzielony na trzy główne grupy:

- górnictwo i kopalnictwo;
- zaopatrzenie w energię, gaz i wodę;
- przetwórstwo przemysłowe.

Podstawą niniejszej analizy są dane statystyczne zaczerpnięte z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego.

Wyniki przemysłu elektrycznego będziemy odnosić niekiedy do całości przetwórstwa przemysłowego, jako do kategorii szerszej, w której się zawieramy.

Produkcja sprzedana urządzeń elektrycznych od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku rośnie w bardzo stabilnym, wysokim tempie. Poniższa tabela prezentuje ujęcie wartościowe w cenach bieżących – dane w mln zł.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Przemysł przetwórczy	571.664	649.352	739.455	769.679	741.741	843.433
Przemysł elektryczny	19.485	23.503	29.553	31.855	34.379	38.349
Udział %	3,41	3,62	4,00	4,14	4,63	4,55

Kryzys z przełomu lat 2008/2009 wyraża spadek sprzedaży przemysłu przetwórczego o 3,63% w roku 2009 do roku 2008.

Rok 2010 jest jednak już powrotem na ścieżkę szybkiego wzrostu aż o 13,7% w stosunku do roku 2009.

Sektor elektryczny był odporny nawet na kryzys roku 2009 i nie zanotowano spadku wartości sprzedaży. Oczywiście niektóre grupy produktów w sektorze elektrycznym też miały spadki w roku 2009 do roku poprzedniego. Najbardziej znany jest duży spadek produkcji i sprzedaży wyrobów kablowych silnie powiązanych z budownictwem.

W roku bieżącym według najnowszych danych występuje dodatnia dynamika wynosząca 109,3% okresu I–VIII 2011 do okresu analogicznego roku 2010.

Rosnący jest udział naszego sektora w całości przetwórstwa przemysłowego z 3,41 do 4,55%.

Zatrudnienie w przemyśle elektrycznym w roku 2010 wynosiło 86,6 tys. osób i było niższe o 1,3%, co przy wzroście sprzedaży przekłada się na wzrost wydajności pracy o 11,9 %.

Przeciętna płaca brutto wynosiła 3311,95 zł/miesiąc.

Wyniki finansowe firm o zatrudnieniu ponad 49 osób uległy w roku 2010 istotnej poprawie. Rentowność obrotu netto wzrosła z 4,8% do 6,1%. Dodatni wynik finansowy wykazuje 91,7% firm.

Opierając się na rejestrze REGON, można ustalić, że na koniec roku 2010 było w Polsce w całej gospodarce 3.909.802 podmiotów gospodarczych, w tym:

- 2 942 965 zarejestrowanych jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą;
- 576 925 spółek handlowych, w tym 68 325 z udziałem kapitału zagranicznego;
- 271 869 spółek cywilnych/jawnych;
- 17 156 spółdzielni;
- 246 przedsiębiorstw państwowych;
- 101 354 inne podmioty np. fundacje, stowarzyszenia, izby, towarzystwa.

Przetwórstwem przemysłowym zajmowało się 181.610 podmiotów gospodarczych.

Produkcją urządzeń elektrycznych w roku 2009 zajmowało się 2301 firm, tj. 1,27% firm, w tym 9 o własności państwowej. Taka stosunkowo mała grupa firm potrafi wytworzyć udział 4,46% w wolumenie wartości produkcji.

Firm o zatrudnieniu przekraczającym 9 osób było 606, z następującym podziałem według wielkości sprzedaży:

- 116 firm do 2 mln zł;
- 145 firm 2–5 mln zł;
- 103 firmy 5–10 mln zł;
- 88 firmy 10–20 mln zł;
- 64 firmy 20–40 mln zł;
- 90 firm ponad 40 mln zł.

Dla obrazu sytuacji polskiego rynku wyrobów elektrycznych należałoby się przyjrzeć również eksportowi i importowi.

Według danych za rok 2009 statystyka przedstawia się następująco:

- Urządzenia elektryczne według systematyki PKWiU Dział27
  - eksport 29 440,7 mln zł, w tym do UE 21 008,5;
  - import 24 839,0 mln zł, w tym z UE 15 623,4.

Wielkość polskiego rynku elektrycznego można z pewnym przybliżeniem wyznaczyć według reguły:

Rynek = Produkcja sprzedana – Eksport + Import

Polski rynek elektryczny w roku 2009 miał więc wielkość: 34 379 – 29 440 + 24 839 = 29 778 mln zł.

Udział poszczególnych grup towarowych wg PCN w eksporcie i imporcie roku 2010 wartościowo (w tys. zł) przedstawia poniższa tabela.

Grupa towarowa	Eksport	Import
Pralki	2971 189	799 285
Silniki i prądnice	966 956	1 720 469
Zespoły prądotwórcze	148 027	530 039
Transformatory i przekształtniki	2 557 962	2 588 032
Ogniwa i baterie	177 548	228 205
Akumulatory	1 505 164	1 195 017
Sprzęt gosp. domowego	419 675	285 550
Sprzęt oświetleniowy i sygnalizacyjny	1 531 973	991 504
Urządzenia elektrotermiczne	2 272 580	1 888 184
Aparatura elektr. do 1 kV	2 807 409	3 203 754
Kable, przewody, wiązki kablowe	7 414 804	3 579 039

Nasz sektor notuje dobry wynik – sporą nadwyżkę bilansową handlu zagranicznego.

Oceniając rozwój przemysłu elektrotechnicznego w Polsce w ciągu ostatnich dwudziestu lat, a szczególnie w okresie ostatnich sześciu lat przynależności do UE, można stwierdzić, że jesteśmy sektorem wzorcowym.

Wiele dawnych dużych firm państwowych odnalazło nową drogę rozwojową pod kierownictwem kapitału zagranicznego, inne sprywatyzowały się i pozostają spółkami kapitału polskiego.

Wreszcie wiele dawnych produkcyjnych zakładów rzemieślniczych przeżyło wspaniały rozwój i są to piękne, nowoczesne firmy, niczym nieustępujące zakładom z zachodniej Europy.

Wyniki liczbowe mówią same za siebie, możemy być tylko dumni, że nie ulegliśmy fali pesymizmu i jesteśmy nadal na fali wznoszącej.

Podczas niedawnych obchodów 65-rocznicy działalności Instytutu Elektrotechniki w Warszawie wielu zasłużonych inżynierów przypominało, że już w przedwojennej Polsce powstały silne podwaliny przemysłu elektrotechnicznego.

Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki przygotowuje się do wydania monografii opisującej pełne dzieje tego przemysłu. Uważamy, że jest uprawniony nawet tak dumny tytuł dla tej książki:

Przemysł elektrotechniczny – polska specjalność gospodarcza.

Zwrócimy się do wszystkich firm o pomoc w opracowaniu opisu historii oraz przede wszystkim współczesności naszych firm.

mgr inż. Janusz Nowastowski – Sekretarz Zarządu Polskiej Izby Gospodarczej Elektrotechniki
tel.kom. +48 604 947 566, www.elektrotechnika.org.pl